

עליכך שהוא הולך לפגוש בקרוב באי לודים.
התפלאתי למישמע הדיבורים האי לה, אבל לא התעכתי על כך ועברתי לנשוא אחר.
אחרי עשרה ימים חזר על כך כשנית. הפעם הרבר התחיל להטריד אותי. שאלתי אותו: "מה קורה לך?" זה לא מתאים לך לדבר כך!" והוא ענה: "אני מרגיש שכבר עשיתי דברים, קצתי הישגים." אולי צפה את מותו. בעלי תיכנן ממילא לפרוש מתפ-

היפך — היתה בינינו כזאת אהבה. היו לנו נישואין מאושרים.
„אני מאוכזבת!“
את אנוור אל-סאדאת פגשתי כשהייתי בת 15. מוזר. לא היו בו שום תכונות העשויות לקסום לנערה צעירה: הוא היה עני, בוגר בהרבה ממני, אחרי תקופת-מעצר ארוכה. ככל זאת, נמשכתי אליו בצורה איריה,

שמעתי את ההימנונים ובכיתי מרוב התרגשות.
כבר במלחמת יום-כיפור היה בעלי מוכן לפגוש במנהיגים ישראלים.
אבל כשאני מביטה 10 שנים לאחור, אני חייבת לומר בגלוי שאני קצת מאוכזבת.
ציפיתי שישראל תכיר באש"ף. מרוע לא? בלי זה, ממילא לא יהיה ניתן להגיע לשלום במרחב.
גם כעיית טאבה מטרידה אותי. חייבים לפתור זאת! הרי מדובר בסך-

נוצרה גם ירדות עם ראומה אשתו. גם את שאלו בנו היכרנו. עזר גמיש בעמך דותיו, ומבין שקשה יותר להשיג שלום מאשר להתחיל במלחמה.
אריק שרון? אני לא מכירה אותו אישית. רק לחצתי פעם את ידו. אבל אני מקווה שבליבו גם הוא חפץ בשלום.
מנחם בגין — אולי מנהיגים ער-ביים שפגשו בו הסתייגו ממנו, מפני שהיה עקשן. אני מבינה שכיום הוא טובל מדיכאון חמור. זוהי בוודאי תוצ-

ערב רציחתו התכונן

אנוור למרוש מתמקידו

קידו. הוא תמיד אמר לי: „אני שונא שחקנים ותיקים, שאינם יודעים לפרוש מהבימה בזמן“ הוא תיכנן להעביר את השילטון לחוסני מובארכ, ולכן הכין אותו כיושר.
אני? מובן שרציתי שיפרוש, אם כי לא סכלתי לצידו. היינו צוות של שני שותפים. לא נוצרה בינינו התחרות. לי-

נמשכתי אל אישיותו, הכריזמה שלו, אומץ-ליבו.
היה לי ברור כבר מההתחלה שיש לי עסק עם אדם בלתי-שיגורתי, אדם שגור עד לגדולות.
אחרי שמונה חודשי היכרות, ניש-אנו.
באמת היו בינינו יחסים מיוחדים.

למשל, שאלו אותי שוב ושוב מדוע לא הצטרפתי לביקורו ההיסטורי בירושל-לים. מדוע? מפני שרציתי שהמסע הזה יהיה כולו שלו, מתחילתו ועד סופו. פחדתי נורא: איש לא ידע אז איך לא-כול את המסע הזה. אני זוכרת איך ישכתי מול מכשיר-הטלוויזיה, חזיתי באנוור יורד מככבה-הסטוס בישראל,

ג'יהאן ותמונת בעלה עם דפנה ברק. פגשתי בו בגיל 15... (נמשכתי לאישיותו. אחרי 8 חודשים נישאנו)

ליידי אמיתית

אנוור אל-סאדאת נהג להיזכר כיצד היה הולך מדי יום ביומו לעבוד כפקיד, מסיים את יום-העבודה שלו, קונה אבטיח ושם הביתה. למחרת התחיל אותו הסיפור בדיוק. כך היה, עד שהבין באחד הימים שאם ימשיך להיות נשוי לאותה אשה — ימשיך להביא לה אבטיח מדי יום, ולהיות פקיד...
ג'יהאן, אשתו השניה, לא היתה אשת הפקיד-הקטן, שניתן לספקה באבטיח יומי. בהזדמנויות שונות, וגם בראיון עימי, תיארה כיצד החליטה ללכוד את סאדאת בערמומיות ובנחישות-דעת, כשהיתה בת 15 שנים בלבד.
פגשתי אותה ביום השישי — יום-המנוחה המוסלמי. פגשתי אותה בבית-הנשיא המנוח בקאהיר. ג'יהאן אומנם מבלה חודשים רבים בשנה בארצות-הברית, אך הגיעה לשבועיים לקאהיר, לכבוד ה-6 באוקטובר — יום-השנה השישי לרצח בעלה, והיום שבו החזיר את הגאווה למצריים על-ידי עליית-התעלה ביום-הכיפורים. סאדאת נרצח במיצעד-הניצחון השנתי לכבוד מלחמת יום-הכיפורים.

החדר הגדול. בתמונה אחרת הוא נראה משחק עם אחת מנכדותיו. בפנינת הישיבה, מתחת לגובלן ענק, ניצבת תמונה של הבן גמאל, ומהעבר השני — תמונה קטנה, אבל מלכותית, של ג'יהאן.
מזכירה האישי קיבל את פניו בפתח הבית, המוקף שומרים וחייילים. אורחיה האישיים של בעלת-הבית זוכים בכבוד מיוחד: תחת להחנות את ריכבם ברחבה שמחוץ לגדר המקיפה את הבית ולפסוע כמה צעדים בגלגל, מאפשרים להם להיכנס בריכבם לגן הבית. מתבקשים לנהוג בהילוך אחורי, ולעצור ליד גרם-המדרגות.
המזכיר הוביל אותי לחדר שבו היה נוהג הנשיא סאדאת להתבודד ולהרהר. כאן, מול הפסטורליות הרגועה של הנילוס, הגה את רעיון השלום.
הגישו לי „קוקה-קולה“ כמינהג המערב, בגביע אלגנטי בעל שוליים מזהבים. הקפה המיזרחי והשוקולדים הגיעו בהמשך.
בשעה היעודה, בדיוק נמרץ, טפפו עקביה של ג'יהאן. כשהיא לבושה בשימלה אביבית, בהדפסים תכלת-לבן, נעולה בנעליים לבנות ומאופרת בתכול תואם, נכנסה לחדר אשה חמה, רגשנית, במציאות היא נראית יפה וצעירה מהתמונות הידועות שלה. השיחה קלחה מייד לכיוון מכרים משותפים, ועמדה בסימן טרגדיות שפקדו אותם. פירווי-הפורמליות האחרונים נעלמו ונוצרה אווירה ספוגה רגשנות.
היה קשה ביותר לקיים ראיון זה. המיטשר הנוכחי במצריים אינו מעוניין בהבלטת ג'יהאן אל-סאדאת, ובכלל אינו דוגל בהארתן של „הנשים של“ סוזאן מובארכ, אשת הנשיא הנוכחי, אינה מופיעה בניבור, מצטלמת ונואמת כג'יהאן, ולכן אולי לא זכתה בגל כזה של ביקורת בקרב עמה.

כבר בביקורי הקודם במצריים, כשנסעתי לפגוש שם בנידון הישראלי למוות, יוסף טחן, נתקלתי בגל איבה בולט כלפי ג'יהאן. האיבה שפעה אליה גם בקרב נהגי-מוניות וגם בקרב השיכבה הגבוהה יותר. בהשוואה לזה, האקורדים המינוריים שבהם דובר על אנוור אל-סאדאת אף לא צרמו לאוזני. מבעד לשינאה ביצצו טענות על התפקיד הראשי שנטלה לעצמה הגברת הראשונה של מצריים בזמן שילטון סאדאת, על הופעותיה הפומביות מדי, התערבותה בנעשה. אחד מעוזריו הקרובים של הנשיא המנוח גם זעם באוזני על-כך שג'יהאן לא יצרה אווירה נוחה ואידיאלית עבור מנהיג גדול כמו סאדאת.

ג'יהאן לא שהתה אז במצריים. הפגישה שלי עימה השבוע התנהלה על רקע אוהד יותר לסאדאת. ג'יהאן עצמה הורידה מרופל לגמרי על פי עצת המאמרים הראשיים בכמה עיתונים מצריים לפני זמן קצר. האיבה כלפיה ברחוב המצרי שככה.
בית-סאדאת מוקף בגן גדול, על גדת הנילוס. קשה שלא לחשוב על הקשיים לאבטח בית במיקום שכזה. הנוף של הגן והנילוס, הנשקף מהחלונות המרווחים, יוצר אווירה רגועה. הריחות משדר הדר מאופק, קלאס. על שולחן קטן, ליד החלונות הגדולים, ניצבת תמונה של הנשיא המנוח, לבוש במדים ועטור בשלל עיטורים. התמונה חולשת על

הכול בקולומטר וחצי!
אני מאוכזבת מאי-פיתרון הבעיה הפלסטינית וההרג הבלתי-פוסק. כש-פרצה מלחמת-הלבנון, ממש הרגשתי נבגדת. הרי בעלי לא עשה צעד כה גדול כדי להשיג שלום רק בין מצריים וביין ישראל. רצינו בשלום כולל יותר! בעלי שילם על כך בחייו!
אני? מנהיגים ערביים שהתרימו את בעלי אחרי ביקורו בירושלים, מחריי מים גם אותי עד עצם היום הזה. אבל יש לי ירידים טובים רבים בעולם הערבי, השומרים עימי על קשר טוב.

הדיכאון של בגין
נהיגים ישראלים? קודם-כל, עזו וייצמן. בעלי מאוד אהב אותו.